

KATSKIĻU ATSKANAS

KATSKIĻU ATSKANAS

Ceturtdien, 2011.g. 18. aug.
Atsevišķi varam panākt daudz,
kopā vēl vairāk!

Katskiļu 3x3 Avīze #3

Dienas programma:

- 8:00 Karogs
- 8:05 Brokastis
- 9:00 Rīta meditācija
- 9:20 Vingrošana
- 10:00 Rīta ievirzes
 - Kustēsīmies
 - Polītika
- 12:15 Pusdienas
- 1:15 Starpievirzes
 - Trimdas vēsture dzīvesstāstos—
Mārtiņš Štauers - jaunatnes dzī-
esmu svētki, mūzikas nometnes, utt.
- 3:00 Pēcpusdienas ievirzes:
 - Dzeja
 - Pastmarkas
 - Zāļu sievas pamācības—Svētki
- 5:15 Dziedāšana
- 6:00 Vakariņas
- 7:30 Koku daudzīnājums



Trīsreiztrīs pasaulē

Mēs kādreiz aizmirstam, ka 3x3 ir plaša kustība starp latviešiem visā pasaulē. Šogad būs bijušas sešas 3x3 nometnes: janvārī Melburnā, Austrālijā, ko vadīja Irene un Andris Ziedari ar 72 dalībniekiem; jūlijā Cēsainē 3x3 vadīja Ingus un Egija Krūmiņi ar 312 dalībniekiem; Liepnā vadīja Aloida un Viktors Jurčenko ar 292 dalībniekiem; Straumēnos, Anglijā 3x3 vadīja sešas sievietes angļu valodā; augustā notika abas Amerikas nometnes, Gaŗezera vadīja Maija Zaeska ar 174 dalībniekiem, Katskiļos Helēna Vīksniņa ar 104 dalībniekiem.

Madonas novadā Cēsainē notika 3x3, kas izcēlās ar to, ka tā ir pirmā 3x3 Latvijā, kuru rīkoja jaunā paaudze – Ingus ar 3x3 uzaudzis, Egija 3x3 iemīlējusi caur Ingu. Kā motīvs bija izvēlētas rindas no t.dz. *Tēvu tēvi laipas meta, bērnu bērni laipotāji*. Dalībnieki uzzināja, ka tās *laipas* ir ne tikai ģimenes atbalsts, bet arī latviešu garīgais mantojums, valoda, tautasdziesmu spēks, cīņa par politisko neatkarību, un latvieša saikne ar dabu. 40 dažādas ieviržu nodarbības notika Cēsaines vidusskolas jaunajās, modernajās telpās un divi koncerti Cēsaines pilī.

Alūksnes novadā Liepnā sanāca latvieši no 9 valstīm ar vienojošu tēmu par darba tikumu. Dalībniekiem bija izvēle no 33 ievirzēm - rokdarbu, mūzikas, teātra, kustības, animācijas, runājamām un domājamām ievirzēm. Noslēguma vakarā uguns skulptūru veidošanas ievirze pārsteidza visus aizdedzinot no koka un siena veidotās figūras Liepnas plāvā. Šinī 3x3 piedalījās Ilze Ceiča no Īrijas, lai iepazītos ar 3x3 norisi un kopā ar pieredzējušiem darbiniekiem plānotu pirmo 3x3 Īrijā. Kultūras ministre Sarmīte Ēlerte arī apmeklēja Liepnas 3x3, lai labāk iepazītos ar tā norisi.

Foto: Liepnas skolas direktore, Līga Ruperte, Liepnas nometnes vadītāja Aloida Jučenko, Latvijas 3x3 padomes priekšsēde Inese Krūmiņa un Latvijas Kultūras ministre Sarmīte Ēlerte.



Sveikbūšan! Zāļu sieva Līga Reitere

Kā lai apraksta Līgu Reiteri? Viņa pati saka "es i", gramatiski pareizi ventiņu izloksnē. Un tā arī ir. Viņa ir ventiņš, zāļu sieva, stāstniece, izglītotāja. Viņa ir tieša, iemiesodama sava novada valodu, kultūru, domāšanu. Dažas stundas pēc nolaišanās Amerikā, viņa jau staigājusi basām kājām pa Gaņezera rasu, klejojusi pa mežiem un tikai vēlāk uzzinājusi, ka jāuzmanās no trejlapes indīgās efejas.

Līga Reitere atnesusi bagātīgu pūru ar zināšanām, ar ko dalās savā ievirzē, nīkšanas laikā un jebkurā sarunā. Nepilnas divas nedēļas atpakaļ Pilsētas svētkos Līgas Reiteres darbu ir novērtējusi Ventspils pilsētas dome, piešķirot viņai Ventspils balvu par nesavtīgu ieguldījumu ventiņu valodas un tādīciju saglabāšanā un popularizēšanā. Līga dzimusi laukos netālu no Ventspils, kur ģimenē runāta tāmnieku dialekta ventiņu izloksne. Jau 12 gadu vecumā viņa sākusī krāt un pierakstīt ventiņu mēli, jo dzirdējusi, ka tā izmirst. Pagājušā gadā iznākusi viņas grāmatiņa *Īs ventiņ gramatik un vārdnic jeb bliņks ventiņmēle*. Līga ar mums runā daļēji ventiņu mēlē, bet lieto arī literāro valodu (letīņu mēli) lai mēs labāk saprastu.

Līga ir zāļu sieva, kas pazīst vismaz 500 augus Latvijā un dzīvi interesējas par nepazīstamiem augiem te Amerikā, piemēram ar lielu apbrīnu izpētot "milkweed" pāksti vai hemloka mazos čiekuriņus. Ceļā uz indiāņu muzeju, viņa ieraudzīja mārsili jeb timiānu (thyme) ceļa malā, lika apstāties un metās iekšā. Kalnā kāpjot pie ūdenskritumiem, viņa nofotogrāfējusi daudz un dažādu stādu un tad vēl sajūsmā bija apskatījusi dendrāriju (arboretum).

Viņa uzaugusi pirts kultūrā un ir arī pirtniece, kas piekopj dziedniecisko pērienu, kas sastāv no iesildīšanas, iepēriena, masāžas, atpūtas, lielā pēriena, un krustotā vārdotā pēriena un ilgst divarpus stundu. Viņa daļu no šī pēriena demonstrēja ievirzē un vakara programmā rādīja izvilkumus no video demonstrācijas.

Līga arī ir stāstniece – jā, viņai pašai tiešām patīk runāt, bet viņa prot saistoši stāstīt, smīdināt, izglītojot mūs visus. Viņa strādā Amatu mājā jeb Ziemeļkurzemes Amatniecības konsultāciju centrā, daļa no Ventspils muzeja, kas atrodas četrus gadus atpakaļ restaurētā 18.g.s. Kurzemes hercogistes skolas ēkā. Viņa tur ir muzeja pedagoģe, kas izglīto muzeja apmeklētājus, vada nodarbības un ekskursijas, rīko amatnieku demonstrācijas, izstādes, un citus pasākumus.

Bērni izgatavoja ledus krelles un baudīja saulaino dienu



Inga Zariņa: Senā māģija Vitrāžas ievirze dzimusi no viduslaiku katedrālēm

Starp varenajiem būvmeistariem, kuŗi cēla cēlās Eiropas katedrāles, atradās arī vienreizēji stiklu meistari. Cilvēks no pelēkās ikdienas ienākdams krēslainajā dievnamā sastapās ar retu skaistumu – ar stiklotiem logiem burvīgās krāsās...caur kuŗiem plūda dievišķa gaisma. Kad otrā pasaules kaŗā gāzās bumbu lavīnas pāri Eiropai, gāja bojā daudzi šie trauslie logi un stiklu meistari raudāja, jo logos arī atradās tāds pārdabīgs zils stikls; šo stikla formulu bija zinājuši tikai senie meistari, un tātad tas stikls gājis bojā uz visiem laikiem. Meistari brīnumainos logus bija veidojuši ar sakrālu nolūku: lai tad, kad dievlūdzejs tos ierauga, viņš pavērtos svētajam garam. Inga arī bija jutusi šo māģiju, kuŗa piemita stiklam un ar sirdi un dvēseli sāka apgūt šo seno māku. "No sākuma es pirku stiklus kā ķerta – tie bija tik vilinoši."

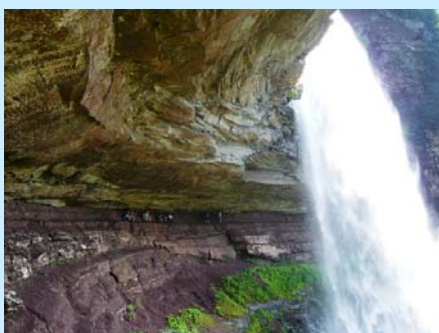
"Nav nemaz tik viegli griezt stiklu. Katram stiklam ir savs ķīmiskais sastāvs; piemēram sarkano stiklu ir grūti griezt jo tanī ietilpst daudz zelta. Pārslēdzoties no stikla uz stiklu, piemirstas pielāgot spiedienu, un tad tas plīst! "

"Es audzināju trīs bērņus, mīlēju un atbalstīju savu vīru, līdztekus es strādāju maizes darbu, pa brīvo laiku kontaktējos ar Kanādas dakteriem un lūdzu viņiem ziedot medicīnisko tehnoloģiju Latvijas ārstiem un laboratorijām, es arī palīdzēju „disabled” cilvēku olimpiādei, utt. Man personīgi strādāšana ar stiklu deva iespēju vienkārši brīvi izteikties."

„Tas ir ko es cenšos iemācīt saviem trīs-reiz-trīsniekiem – izteikties brīvi – vienalga kādā veidā – vai ar dziesmu, vai māliem, vai ar stiklu."



SR

Kalnā kāpējiKaaterskill
ūdenskritums**Ievads koku daudzīnājumam ceturtdienas vakarā**

Atskatsimies īsumā pagātnē par mežiem vispārīgi. Jāņem vērā, ka koki un meži ir daudzus miljonus gadu vecāki par cilvēkiem. Koki ir izdzīvojuši, pratuši pielāgoties dažādām pārmaiņām uz zemes. Koki ir uzkrājuši zināšanas, izdzīvojuši pat katastrofālas pārmaiņas, ko dabas pētnieki un zinātnieki vēl mūsdienās tikai mēģina izprast.

Senos laikos visa Baltijas telpa bija viens vienīgs mūža mežs. Lielie mežu masīvi bija praktiski necaurejami. Sevišķi tas attiecās uz kaļaspēku, kā jātniekiem, tā kājniekiem un sevišķi jau vezumniekiem, kas ir kaļaspēka neatņemama sastāvdaļa. Pateicoties šiem mežu masīviem, purviem, tie pasargāja mūsu senčus no Rietumeiropas valstu kariem un uzmākšanās. Līdz pat 4. un 5. gadu simtam ļaudis šeit dzīvoja vienā mierā.

Mežus sāka izcirst – līst līdumus – šeit ieplūdušās āriešu, indoeiropiešu ciltis, kas nodarbojās ar zemkopību un lopkopību. Tagad grūti iedomāties, ka cilvēki varētu iztikt bez mežiem un kokiem. Tas, kas pirmajiem cilvēkiem – mūsu visu senčiem – bija zināms un saprotams, ka esam tikai daļa no Dieva laistās pasaules, ir itkā aizmirsies.

Senos laikos mūsu senči ļoti labi apzinājās un saprata, ka cilvēks ir tikai sīka daļiņa no Dieva laistās pasaules. Mēs esam pakļauti augstākiem likumiem, nekur nerakstītiem, kā visa pasaule tādiem ir pakļauta. Dzīvs bija koks, dzīvs bija akmens. Ir puķe, ir zāle ir kukaiņi – daļa no šīs Dieva laistās pasaules. Tādēļ vēl vienmēr vecie ļaudis māca bērniem un mazbērniem, ka arī kokam sāp, ja tam aplauž zarus, dara pāri. Tomēr tagad, kad pēdējā laikā veikti dažādi pētījumi un novērojumi, tie rāda, ka arī augi un koki jūt un pārdzīvo ne tikai savu bet arī blakus augošo un pat cilvēku attieksmi pret tiem. Kā labo – tā ļauno.

Modris Mednis

Dižkoki

Dižkoki ir rekordisti vecumā un resumā, kā arī garumā un kuplumā. Resnuma jeb stumbra apkārtmērs jāmēra pēc starptautiska paņēmiena, tas ir, krūšu augstumā jeb 1.3 m no zemes.

Noteiktie dižkoka kritēriji stumbra resnumam bija šādi:

1. ozoliem, liepām, gobām, ošiem, vītoliem—4.0 m
2. Vīksnām, kļavām, melnalkšņiem—3.5 m
3. Priedēm, eglēm, bērziem—3.0 m
4. Paegliem jeb kadiķiem—0.8 m

Eņiņš, Guntis. *100 dižākie un svētākie* (2008)

Trīs rindes

Mežmalā valodu dzirdu,
Atskan balsis
Latvi runā!

Neliels mākoņu daudzums!
Atnesa lietu,
Varavīksni!

Lietus līst
Tas traucē mani,
Viss aug!

Bērnu balsis
Prieku spēle,
Dubļu pankūkas!

Dubļus brīdi,
Visu mūžu
Mans zelts!

A. Zandbergs

Ugunskurs spīd mežmalā...

Ciltis bija piestrādājušas, lai uzjautrinātu pārējos 3x3niekus. Bērzi uzveda pasaku „Saimnieks un vecais bērzs”, kur vizēja cirvji, zobeni, kroņi un guvām arī pamācību. Liepas izveidoja modernu pasaku par princesi. Egles atstāstīja „Ceļinieka pasaku.” „Ozoli uzvedās” ar ozolu dziesmu medliju. Vītoli uzveda „Meža glābšanu”, kur latvietei rādījās murgi par izcirstiem mežiem. Viņas asprātīgais psihiātrs ieteica veldzēties dzejā. Bērni aicināja pieaugušos palīgā un sarindoja tos tā, lai varētu salasīt „3x3 Katskiļos”.

Bija vairāki muzikāli priekšnesumi – daļa no Vašingtonas Sudrabavota nodziedāja neparastu dziesmu – „Saiminiece runci kūla.” Joshua Hess nospēlēja franču salona dziesmu uz akordeona, 3xI – meitas spēlēja un dziedāja. Visi dabūja pasmieties, sveču gaismā paēst azaidu un tad vēl pasēdēt un padziedāt pie ugunsкура.

**Liels paldies mūsu atbalstītājiem:**

\$10-\$25—Juris Baidiņš
\$50-\$99—Maija Medne
\$100-\$250—Lilita Bergs

Izstādes stundas:

9:00 - 9:45

1:15 - 2:30

5:00 - 6:00

6:30 - 7:30

bieži pēc vakara programmas



Redaktore: Maira Bundža
Redaktora palīdzība: S. Ruņģe
Fotogrāfe: Leksy Roman
Citas fotogrāfijas: Maira Bundža,
Andra Leimane, Pauls Pilmanis,
Liga Reitere
Avīzes galva: Aivars Zandbergs
Korektore: Maija Medne (ne viss nonāca viņas rokās)